

ВАЖЛИВІСТЬ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Колотюк О.І., Ткачов М.М.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

У сучасному інформаційному суспільстві інтелектуальна власність стала одним із найцінніших ресурсів. Право інтелектуальної власності охоплює охорону результатів творчої діяльності – від наукових винаходів до літературних творів та брендів. Захист таких прав є необхідним для стимулювання інновацій, розвитку культури та економіки. Інтелектуальна власність – це право особи на результати її інтелектуальної, творчої діяльності. Згідно з міжнародною практикою, вона поділяється на: промислову власність (винаходи, торговельні марки, промислові зразки) та авторське право і суміжні права (твори літератури, мистецтва, музики, комп'ютерні програми).

Важливість правового захисту інтелектуальної власності: стимулювання інновацій (захист авторських і патентних прав мотивує науковців, митців і підприємців створювати нові продукти та ідеї); підтримка економіки (інноваційні компанії формують додану вартість, розвивають ринок праці, приваблюють інвестиції); забезпечення конкуренції (чітке регулювання дозволяє уникнути недобросовісного використання чужих розробок); захист прав авторів і розробників (право інтелектуальної власності гарантує визнання авторства та отримання справедливої винагороди). Міжнародні та національні механізми охорони: Всесвітня організація інтелектуальної власності (WIPO); Паризька та Бернська конвенції; TRIPS-угода (WTO); законодавство України: Цивільний кодекс, Закон «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» та ін. Проблеми та виклики в Україні: низький рівень правосвідомості; слабка практика судового захисту; піратство, особливо в цифровому середовищі; неактуальні механізми ліцензування. Перспективи розвитку: цифрова трансформація реєстрації прав, впровадження блокчейн, освітні кампанії з інтелектуальної грамотності, міжнародна інтеграція України у правову систему ЄС.

Інтелектуальна власність є невід'ємною частиною інноваційного розвитку суспільства. Її ефективний правовий захист – запорука розвитку науки, культури, технологій та економіки загалом. Україна має всі передумови для створення потужної системи охорони прав інтелектуальної власності, що відповідатиме європейським стандартам.

Література:

1. Витвицька О. Д. Формування стратегії інноваційного розвитку аграрних підприємств. Економіка АПК. 2011. С.132-138
2. Кулаєць М.М. Удосконалення інноваційної підприємницької діяльності/ М.М. Кулаєць, М.Ф. Бабієнко, П.А. Лайко, П.М. Музика, О.Д. Витвицька, Є.А. Бузовський, В.А. Скрипниченко, М.М. Лучник// Економіка АПК. 2009. №5. С.76-87
3. Кваша С. М. Механізм підтримки сільськогосподарського виробництва та шляхи його удосконалення : моногр. / С.М. Кваша, О.Д.Витвицька, К.В.Наконечна. К.: ННЦ ІАЕ, 2009. 200 с.
4. Лайко П. А. Фактори підвищення рівня продовольчої безпеки / П. А. Лайко, М. Ф. Бабієнко, Т. Д. Іщенко // Економіка АПК. – 2006. – № 8. – С. 20–28.